

De recente problemen binnen de Moslim-executieve zijn ondertussen algemeen bekend. Voorzitter Noureddine Smaïli zegt dat een viertal conservatieve imams uit Brussel zijn hervormingsplannen dwarsboomt. Met name de verantwoordelijken van de Molenbeekse Al Khalil-moskee hebben problemen met Smaïli's ambities om een Europese islam te stimuleren en nauwer samen te werken met de overheid. De ruzie gaat gepaard met allerlei intimidaties.

Justitieminister Koen Geens nodigt de zeventien leden van de Moslim-executieve vandaag uit op zijn kabinet en zal hen op diplomatische wijze proberen aan te sporen om te kiezen voor een moderne islam die rekening houdt met de grondwet en basiswaarden zoals de man-vrouw-gelijkheid. "Wij willen hen helpen bij het creëren van een Europese of een Belgische islam", zegt Geens. "Daarmee bedoel ik imams die onze taal spreken en de westerse context van onze moslimjongeren door en door kennen."

Verder pleit de minister voor een verplichte imamopleiding aan een universiteit of hogeschool. Enkel moskeeën die werken met een imam die zo'n opleiding heeft gevolgd, kunnen officieel erkend worden en financiering genieten."

Minister Geens benadrukt dat hij de moslimgemeenschap geen 'westerse islam' wil opdringen en ook de scheiding tussen kerk en staat respecteert. "Het is op geen enkele wijze onze betrachting een islam in overeenstemming met onze westerse cultuur op te leggen. Dat is een beweging die vanuit de moslimgemeenschap zelf moet komen. Wij beogen de randvoorwaarden te creëren die kunnen helpen zoals een gedegen

opleiding van imams/leerkrachten en een goede werking van de Executieve.

"Het is evident dat de scheiding tussen kerk en staat wordt gerespecteerd. De minister gaat een dialoog aan over het Koninklijk Besluit (KB) over de Moslim-executieve, dat verbeterd kan worden. Die aanpassing zal gebeuren na langdurig en herhaaldelijk overleg met de Moslim-executieve. Het KB wordt niet opgelegd, maar vrijdag (vandaag) met de voltallige Executieve besproken. Het ordewoord van het KB is responsabilisering."

Niet iedereen is het eens met de demarche van de CD&V-minister. Met name politologe Meryem Kanmaz vindt dat Geens in dit debat de scheidingslijn tussen kerk en staat overschrijdt.

"Wettelijk kan hij dit niet doen. Het komt neer op een inmenging in een godsdienst. Ook psychologisch is dit een verkeerd signaal: als de overheid een bepaalde islaminterpretatie van bovenop oplegt, zullen veel moslims dit nogal snel zien als een aanval en de rangel onmiddellijk sluiten. Vergeet niet dat veel moslims opgroeiën in een

islamvijandig klimaat waar uitspraken van het Vlaams Belang en allerlei vormen van discriminatie tot de orde van de dag behoorden. Het wantrouwen tegenover de overheid is daardoor groot."

Kanmaz benadrukt dat de wettelijke rol van de Moslim-executieve beperkt is. "Het is belangrijk om te weten dat de Moslim-executieve een puur administratief orgaan is dat zich onder meer bezighoudt met de erkenning van moskeeën en imams. Het is de administratieve gesprekspartner van de overheid. Maar het is nooit de bedoeling geweest om binnen dit orgaan een discussie over de zogenaamde Europese islam te voeren."

Zo'n theologische gevoelige discussie binnen de Moslim-executieve is bovendien totaal onrealistisch, zegt Kanmaz. "Bij de oprichting was het een bewuste keuze om verschillende islamstrekkingen onder een koepel samen te brengen. Soennieten moeten samenwerken met sjiïeten, moslims van Turkse afkomst moeten het eens raken met moslims van Marokkaanse afkomst. Daarnaast heb je ook veel communautaire verschillen tussen Vlamingen, Walen en Brusselaars. Door dit orgaan heen lopen met andere woorden erg veel breuklijnen, waardoor discussies en spanningen bijna onvermijdelijk zijn."

Ook moraalfilosoof Patrick Loobuyck stelt voor om de rol van de Moslim-executieve puur administratief te houden. "Je moet dit orgaan geen extra bevoegdheden geven. Wel moet je ervoor zorgen dat de Executieve voldoende middelen en capabele mensen heeft om zo goed mogelijk te functioneren."

De voorzitter van de Moslim-executieve, Noureddine Smaïli, is het daarmee trouwens grondig oneens. Hij zit wel een verregaande rol weggelegd voor zijn orgaan in de discussie over een gematigde, Europese islam. (zie interview hieronder)

Verregaande hervorming

Politicooloog en radicaliseringsexpert Bilal Benyaich stelt dan weer een verregaande hervorming van de Executieve voor: "Van in het begin streefde men naar representativiteit via een kiesstelsel. Kwestie van 'externe geloofwaardigheid' zeg maar. Vijftien jaar geleden was dat misschien de meest voor de hand liggende oplossing, maar uit de praktijk blijkt dat deze werkwijze heeft gefaald. Het zorgde voor onwerkbare tegenstellingen.

"Ook het feit dat de staatsveiligheid betrokken wordt bij de screening van de leden net omdat er verkozenen zijn die radicaal of extremistisch zijn, zorgt dan weer binnen de moslimgemeenschap voor weerstand en maakt dat de Executieve gezien wordt als een verlengstuk van de overheid. Dit zorgt voor een 'intern geloofwaardigheidsprobleem'."

Vandaar dat Benyaich voorstelt om de Executieve te vervangen door een puur technocratisch comité waarin een kleine groep capabele professionals administratieve zaken zoals de aanstelling van imams en leerkrachten islam afhandelt. "Ik denk daarbij aan een handvol juristen van moslimafkomst die zo'n erkenningsdossier op basis van de bestaande objectieve criteria behandelen. Zo creëer je een optimaal opererend administratief orgaan, dat efficiënt en

'De Moslim-executieve is een puur administratief orgaan. Daar kun je niet een discussie over de Europese islam voeren'

MERYEM KANMAZ
POLITOLOGE

► Gebed in de Molenbeekse Al Khalil-moskee. Imams hier kanten zich tegen een modernere islam.

© BAS BOGAERTS

► Een vergadering van de Moslim-executieve, een heterogene organisatie met veel breuklijnen.

© RV

Wat is de Moslim-executieve?

- Orgaan dat administratief gezien de moslims in België vertegenwoordigt.
- Concrete taken: benoemen van imams en islamleerkrachten, erkennen van moskeeën, aanstelling van moslimaanvoeren in gevangenissen.
- Bestaat in de huidige vorm

sinds 1993.

- Is samengesteld uit 17 leden die vanuit de moskeeën worden verkozen uit de 51-koppige Algemene Vergadering van Moslims van België.
- De laatste verkiezing van de leden dateert al van 2005.
- Wordt voorgezeten door Noureddine Smaïli.

Interview. Noureddine Smaïli, voorzitter van de Moslim-executieve

'Wij zijn het beste instrument

Voorzitter Noureddine Smaïli van de Moslim-executieve is de motor achter de hervorming van het orgaan.

Moet de executieve een Europese islam creëren?

Smaïli: "Absoluut. Ik verdedig een moderne en gematigde islam. Een islam die hier, in België, zijn wortels heeft. Deze islam respecteert de Europese waarden. De kern ervan is het respect voor de ander. Het moet een tolerante islam zijn, die de andere religies erkent.

"Als we deze islam willen uitdragen, hebben we zeker een instituut nodig waar we imams kunnen opleiden. Dit instituut kan hen dan in samenwerking met de universiteiten opleiden. De Executieve neemt dan de theologische vakken

voor zich, de universiteiten de wetenschappelijke cursussen. Nu geven wij imams al elke maand een opleiding. De Executieve moet het beste instrument worden tegen de radicalisering."

Hebt u dan geen problemen met vier conservatieve leden in uw rangen?

"Dat zijn fundamentalisten die onze werking verstoren. Zij klagen constant en willen geen verandering. Zij wonen allemaal in Brussel, en komen samen in de Al Khalil-moskee in Molenbeek."

Bent u niet bang door alle dreigementen die u al gekregen hebt? Zit dat viertal daarachter?

"Dat weet ik niet. Ik heb klacht ingediend bij de politie, meer ga er niet over zeggen. Dat ik

kritiek krijg, betekent dat ik hard werk. Als je niets doet, kun je ook niks verkeerd doen. Ik sta nog op mijn twee benen. Zolang ze mij niet aanraken, doe ik verder."

